

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

У статті обґрунтовано концептуальні засади формування організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів у вищому навчальному закладі. Наголошено, що запропоновані концептуальні засади можна використати для створення навчальних планів і програм для студентів педагогічних ВНЗ, для курсів підвищення кваліфікації, розробки інноваційної методології створення варіативної частини стандартів вищої педагогічної освіти України.

Ключові слова: організаційна культура майбутнього вчителя початкових класів, концептуальні засади, культура, професійна підготовка вчителя.

Актуальність дослідження. Соціально-економічні, культурно-світоглядні реалії сьогодення зумовлюють нові вимоги до особистості вчителя, й зокрема вчителя початкових класів. Особливої актуальності набуває проблема формування його організаційної культури, яка покликана стати домінантою інноваційної стратегії розвитку сучасної загальноосвітньої школи, що дозволяє гнучко реагувати на інновації, забезпечувати організаційно-педагогічні зміни з метою досягнення сталого, динамічного розвитку освітньої системи в цілому. Високий рівень сформованості організаційної культури вчителя початкових класів є одним із способів творчої самореалізації суб'єктів освітнього процесу в діяльності, яка характеризується гуманістично орієнтованими цінностями, гнучкістю реагування освітньої системи на дії зовнішнього середовища, ціннісним ставленням до особистості учнів; безперервним вдосконаленням якості педагогічної підготовки, відкритістю до інновацій та ін.

Аналіз останніх досліджень. Ґрунтовні наукові дослідження з проблем початкової школи, підготовки вчителя початкових класів здійснено О. Савченко, Н. Бібік. Ґрунтовне дослідження проблеми формування професійно-педагогічної культури майбутніх учителів початкової школи у процесі підготовки у вищій школі виконано І. Пальшковою. Проблема організації культури керівника загальноосвітнього навчального закладу знайшла відображення у наукових працях з проблем організаційної культури в галузі: педагогіки (В. Виноградова, М. Гедієва, Н. Іорданова, Г. Литовченко, Н. Стрижак, Г. Тимошко та ін.). Водночас комплексних досліджень щодо розвитку організаційної культури майбутніх учителів початкових класів в Україні не здійснено. Отже, актуальність обраної проблеми та її недостатня розробленість зумовили вибір теми нашої публікації.

Ми поставили за мету обґрунтувати концептуальні засади формування організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів у вищому навчальному закладі.

Виклад основного матеріалу. Сучасні вимоги галузевих стандартів підготовки майбутніх учителів початкових класів, концепція особистісно зорієнтованої освіти, зрушення, які відбуваються у початковій школі, зумовлюють необхідність змін у психолого-педагогічній підготовці студентів педагогічних університетів до роботи з молодшими школярами, що актуалізує розроблення концептуальних засад організаційної культури майбутніх вчителів початкових класів. На нормативному рівні 2010 р. вже відбулися певні зміни (таблиця 1).

Таблиця 1

Відповідність спеціальностей переліку 2010 р. напрямам підготовки переліку 2006 р. [4]

Перелік 2006 р.	Перелік 2010 р.
Найменування галузі знань, шифр спеціальності <i>Педагогічна освіта, 0101</i>	Найменування спеціальності спеціаліста, код спеціальності спеціаліста <i>Початкова освіта, 7.01010201</i>
Напрямок підготовки, код напрямку підготовки <i>Початкова освіта, 6.010102</i>	Найменування спеціальності магістра, код спеціальності магістра <i>Початкова освіта, 8.01010201</i>

Як відомо, професійна діяльність вчителя початкових класів реалізується у виховній, дидактичній, організаторській та інших видах педагогічної праці. Одним із способів інтеграції різновидів професійної діяльності вчителів початкових класів є формування їх організаційної культури. Аналіз дослідницьких

матеріалів свідчить про те, що у контексті професійної підготовки майбутніх вчителів початкових класів рівень розвитку організаційної культури завжди був недостатнім, оскільки належної уваги до розвитку й формування у них відповідних професійних якостей, знань і вмінь не приділялося. Недостатність ґрунтовних психологічних і педагогічних знань, слабка обізнаність на особливостях різних педагогічних систем ускладнюють розуміння студентами сутності, значення організаційної культури вчителя.

Результати наукового пошуку дають підстави стверджувати, що на формування організаційної культури як складової професійно-педагогічної культури майбутнього вчителя початкових класів впливає комплекс психолого-педагогічних чинників: зовнішніх (навчально-виховний процес у ВНЗ; позааудиторна робота; студентське самоуправління та ін.) і внутрішніх (особистісні особливості; ставлення до загальнолюдських цінностей; мотивація на професію; самовиховання, особистісний і професійних саморозвиток). Водночас проблема формування організаційної культури майбутніх вчителів початкових класів тісно пов'язана із загальною підготовкою у ВНЗ, спеціально-професійною (психолого-педагогічною, методичною), особистісною (саморозвиток, самовиховання особистості майбутнього вчителя) підготовкою [2]. У професійній підготовці вчителя важливе місце посідають дисципліни психолого-педагогічного циклу, а загальнопедагогічна підготовка є невід'ємною складовою загальної, спеціально-професійної та особистісної підготовки майбутнього вчителя початкових класів.

За нашим переконанням, концептуальні засади формування організаційної культури майбутніх вчителів початкових класів слід обґрунтувати, виходячи зі складових неперервної освіти – формальної, неформальної, інформальної. Так, у контексті нашого дослідження можливості формальної освіти як інституалізованої (представленої педагогічними навчальними закладами різних типів), пропедевтичної (кожен її рівень готує тих, хто навчається, до наступного, вищого й спирається на попередній), ієрархічної (наявність вищого органу управління) складової пов'язані зі змістом професійної підготовки майбутнього вчителя початкової школи. Доцільність формування організаційної культури майбутніх вчителів початкових класів актуалізує визначення нових підходів до змістово-структурних, організаційно-дидактичних основ професійної підготовки фахівців початкової освіти, спрямованих на розвиток творчої особистості вчителя, формування його цінностей, культури діяльності, мислення.

У контексті зазначеного вище науковий інтерес становить доробок А. Вербицького. Науковець виокремив три базові форми діяльності студентів і декілька проміжних, перехідних від однієї базової форми до іншої. На думку вченого, такий перехід здійснюється передусім по лінії трансформації мотивів, оскільки саме мотив є конституюваною ознакою діяльності [1, с. 54]. Базові форми діяльності студентів, обґрунтовані А. Вербицьким, зображено нами на рис. 1.

Рис. 1. Базові форми діяльності студентів (за А. Вербицьким)

Для кожної із зазначених форм діяльності студентів (А. Вербицький) або трьох підсистем (навчально-пізнавальна діяльність студентів, науково-дослідна робота у ВНЗ і педагогічна практика у школі) (Л. Хомич) [Хомич автореф 99, с. 17] як складових системи психолого-педагогічної підготовки вчителя початкових класів доцільною є адаптація змісту психолого-педагогічної підготовки до розв'язання завдань формування організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів.

Водночас нормативна частина змісту професійної підготовки у вищих навчальних закладах встановлюється галузевим стандартом, дотримання якого забезпечує формування системи умінь відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики. На основі освітньо-професійної програми вищі навчальні заклади розробляють навчальний план і робочі навчальні програми дисциплін, які є нормативними документами ВНЗ.

У ході наукового пошуку встановлено необхідність модернізації навчальних програм, оновлення змісту підручників, посібників з педагогічних дисциплін для професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів, оскільки у чинних не приділяється належної уваги проблемі формування і розвитку організаційної культури, самостійності, творчості студентів, їх критичного мислення та ін. Підвищення рівня сформованості організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів

залежить від багатьох чинників, серед яких – усвідомлення сучасних вимог до педагогічної діяльності, володіння інноваційними педагогічними технологіями, усвідомлення професійної індивідуальності вчителя та його готовності до постійного особистісного й фахового самовдосконалення. Загалом проблема формування організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів у вітчизняній педагогічній науці і практиці поки що залишається не розв'язаною. Робота з цього напрямку характеризується фрагментарністю, відсутністю системності, систематичності. Зокрема, за ініціативи окремих викладачів у ряді університетів читаються невеликі за обсягом спецкурси, пропонуються відповідні завдання на педагогічну практику, теми науково-дослідних проєктів та ін.

Неформальна освіта у контексті нашого дослідження передбачає можливість відвідування майбутніми вчителями початкових класів позауніверситетських міждисциплінарних тренінгів з особистісного і професійного саморозвитку, тайм-менеджменту та ін.

Відповідно до здобутків європейської педагогічної теорії і практики, формальна й неформальна складові освіти у взаємозв'язку сприяють розв'язанню завдань професійного та особистісного розвитку особистості.

Слід зазначити, що у нашому дослідженні інформальне навчання ми розглядаємо як індивідуальну пізнавальну діяльність, що супроводжує повсякденне життя, реалізується шляхом власної активності особистості в оточуючому культурно-освітньому середовищі. Тому у контексті проблематики нашого наукового пошуку важливого значення набуває здійснення самоосвіти щодо розвитку лідерства, духовного і фізичного самовдосконалення та ін. Очевидним є те, що продуктивність інформального навчання майбутнього вчителя початкових класів повністю залежатиме від його пізнавальної активності. У подальшій професійній діяльності результати інформального навчання сприятимуть гуманізації культурно-освітнього середовища початкової школи, створенню умов для саморозвитку і самореалізації суб'єктів навчально-виховної взаємодії.

Формування організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів у межах формальної, неформальної та інформальної освіти, окрім розв'язання нагальних проблем української початкової освіти, може бути корисним для суспільства в цілому (сприяння демократизації, розвитку громадянського суспільства, громадської активності та лідерства). Також це сприятиме доповненню й зміцненню формальної освіти із уможливленням гнучкого, швидкого реагування на потреби ринку праці та послуг із задоволенням вимог його суб'єктів, зростання мотивації суб'єктів навчально-виховного процесу щодо їх особистісної зацікавленості, а суб'єктам навчально-виховної взаємодії дасть можливість самовдосконалення й виховання самооцінки, виховання почуття причетності, солідарності, оптимальне поєднання свободи і відповідальності та ін.).

Методологічне підґрунтя концептуальних засад формування організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів представлено в змістовному і процесуальному контекстах (таблиця 2).

Таблиця 2

Методологічне підґрунтя концептуальних засад формування організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів

Концептуальні засади формування організаційної культури	
Змістовий контекст	Процесуальний контекст
Фіксує спрямованість на вивчення характерних ознак процесу формування організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів і представлений аксіологічним, культурологічним, акмеологічним, антропологічним підходами.	Розкриває особливості практичного здійснення досліджуваного процесу, визначає психолого-педагогічний механізм і процедури його реалізації у професійній підготовці та сформований особистісно-діяльнісним, андрагогічним, системно-синергетичним і людиноцентричним підходами.

Як відомо, системоутворювальними дидактичними категоріями, які відображають цілісність педагогічного процесу, є закономірності і принципи навчання. Вони тісно пов'язані з основними компонентами навчального процесу: цілями і завданнями навчання, змістом і формами його реалізації, методами і засобами, стимулювання і результативності навчання [7]. З огляду на це, вважаємо за доцільне акцентувати увагу на основних ідеях і сутнісних характеристиках формування організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів із зазначенням закономірностей і відповідних їм принципів:

– зовнішні закономірності обумовленості (ціннісне ставлення до оволодіння відповідними знаннями в комфортних для кожного темпі, обсязі й формах зумовлюють інтенсивний розвиток необхідних умінь; розвиток професійної самосвідомості майбутнього вчителя визначається зміною ціннісних орієнтацій, збагаченням професійних знань і вдосконаленням особистісних якостей; творче

мислення розвивається упродовж усієї професійної діяльності вчителя шляхом якісних змін в його особистісних якостях, ціннісних орієнтаціях, знаннях, здібностях) і принципи безперервності, динамічності;

– внутрішні атрибутивні закономірності (зміна пріоритетів у професійній діяльності вчителя є наслідком свідомої регуляції власної діяльності через постійну рефлексію набутого досвіду; чергування індивідуальної та групової форм виконання, науково дослідницьких проектів активізує творче мислення вчителя; взаємодоповненість професійних ролей (вихователь, діагност, організатор та ін.) сприяє розвитку, розширенню й збагаченню професійних умінь і навичок вчителя) і принципи поліфункціональності, комплексності;

– внутрішні закономірності ефективності (реалізація у педагогічних ВНЗ варіативної компоненти стандарту вищої освіти для різних освітньо-кваліфікаційних рівнів сприяє більш динамічному розвитку організаційної культури майбутнього вчителя; виконання проектних робіт, які об'єднують студентів з різними індивідуальними, особистісними характеристиками, вітагенним досвідом, активізує творче мислення тих, хто навчається, сприяє адекватному становленню та розвитку їх професійної самосвідомості) і принципи адаптивності, гнучкості.

Отже, визначено принципи, які розкривають безпосередній зв'язок теоретичних положень розроблених нами концептуальних засад з практикою формування організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів в умовах ВНЗ: безперервності, динамічності, поліфункціональності, комплексності у формуванні організаційної культури як складової професійно-педагогічної культури, адаптивності, гнучкості, побудова змісту і структури педагогічного процесу відповідно до змісту, основних компонентів організаційної культури як складової професійної культури вчителя.

Серед педагогічних умов, що забезпечують ефективність процесу формування організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів, доцільно виокремити такі:

– орієнтація педагогічного процесу на суб'єктну позицію майбутнього вчителя як носія загальнолюдських і культурних цінностей;

– забезпечення міждисциплінарності навчальних курсів з психологічних і педагогічних дисциплін;

– розробка і впровадження спецкурсів з формування організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів;

– упровадження інтерактивних педагогічних технологій;

– використання у навчально-виховному процесі ВНЗ діалогових, комунікативно-діяльнісних і рефлексивних форм взаємодії суб'єктів педагогічного процесу;

– спрямованість педагогічної підготовки на формування потреби в розвитку організаційної культури, набуття студентами інтердисциплінарних знань щодо особливостей організаційної культури особистості, вмінь і навичок безконфліктної регуляції навчально-пізнавальної та інших видів діяльності;

– формування позитивної мотивації майбутнього вчителя до педагогічної діяльності, постійного саморозвитку, самовдосконалення, самоосвіти, самовиховання та ін.

Формування організаційної культури майбутнього вчителя відображає послідовну й поетапну реалізацію прагнення студента до досконалості у здійсненні суб'єкт-суб'єктних відносин. Поетапність відповідних змін проявляється у "сходженні до культури" сходами ієрархічної "драбини": "організаційна грамотність – організаційна компетентність – організаційна культура". Змістові аспекти складових такої "драбини" базуються на суб'єктивних факторах, які впливають на характеристики колективу й визначають спосіб діяльності вчителя в умовах відповідного середовища.

Успішність формування організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів у ВНЗ значною мірою залежить від розробки і впровадження відповідної технології. Виходячи з результатів наукового пошуку О. Янкович [8, с. 11] зазначимо, що формування організаційної культури майбутнього вчителя передбачає:

1. Здійснення діагностики особистих якостей щодо відповідності вимогам до педагогічної культури майбутнього вчителя.

2. Формування у майбутнього вчителя теоретичної бази з проблем професійно-педагогічної культури та організаційної культури як її невід'ємної складової.

3. Створення програми саморозвитку основних компонентів організаційної культури.

4. Виконання вправ з формування організаційної культури (навичок спілкування, морально-етичних, управлінських та інших якостей) з метою використання набутих умінь і навичок у ході педагогічних практик і подальшій професійній діяльності.

5. Самоконтроль і самодіагностика набутих професійних якостей.

6. Вищезазначене дає підстави для висновку про те, що процес формування організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів складається з трьох етапів. На першому етапі відбувається усвідомлення студентами ролі організаційної культури вчителя у професійній діяльності, вивчення індивідуальних особливостей, формування мотиваційної установки на самовдосконалення і самовиховання. Другий етап передбачає спрямованість на оволодіння студентами теоретичними і емпіричними знаннями з основ організаційної культури, розвиток відповідних умінь і навичок. Третій етап має характеризуватися застосуванням студентами набутих знань, умінь і навичок у навчально-

пізнавальному процесі ВНЗ, під час педагогічної практики, пред'явленням вимог до себе й однокурсників у контексті соціальних вимог до студента як професіоналу у майбутньому.

Як показав власний педагогічний досвід, аналіз літературних джерел, формування організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів характеризується внутрішньою активністю особистості студента, його спрямованістю на перетворення своїх поглядів щодо професійної діяльності й передбачає перетворення ціннісно-сміислової сфери, становлення особливої системи цінностей, смислів, мотивів, переконань й установок. Із урахуванням викладеного вище, формування організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів у ВНЗ являє собою взаємопов'язаний процес, що відбувається у часі, який передбачає прогресивні зрушення у професійній самосвідомості, творчому мисленні, професійних уміннях і навичках, які разом забезпечують можливість мобільного впровадження отриманих під час професійної підготовки інноваційних теоретичних напрацювань у подальшій професійній діяльності. Виходячи із "Концепції інтелектуального розвитку дорослих у віртуальному освітньому просторі" [3], уміння сприймати, обробляти, фільтрувати, засвоювати і використовувати інформацію різної модальності, перетворювати її на знання, а у подальшому – на засоби розв'язання задач (професійних, особистісних та ін.) є надзвичайно важливим інтелектуальним умінням сучасної людини.

За нашим переконанням, формування організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів також можна розглядати як один із напрямів збагачення сучасної педагогічної теорії і практики, що ґрунтується на засадах науковості, міждисциплінарності, гуманізму.

Результати наукового пошуку дають підстави для висновку щодо доцільності:

- забезпечення умов, розробки змісту, обґрунтування із подальшим використанням технологій формування організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів відповідно до вимог професіографічного, системного, культурологічного, технологічного підходів;
- упровадження до навчальних планів факультетів підготовки майбутніх учителів початкових класів спецкурсів з розвитку у студентів організаційної культури;
- обґрунтування інноваційної методології створення варіативної частини стандартів вищої педагогічної освіти України, яка базується на компетентнісному підході до формування змісту сучасної вищої освіти.

На нашу думку, вищевикладене можна розглядати як чинники розвитку конкурентоздатності педагогічного персоналу (у нашому дослідженні – майбутнього вчителя початкових класів) в умовах соціально-економічних змін. Нам імпонують умовиводи Н. Хмель [5, с. 6-7] про те, що ці зміни є багатофакторним процесом перетворень у суспільному розвитку, який супроводжується змінами в соціальній організації суспільства, соціально-економічній структурі, зміною встановлених соціальних зразків поведінки.

Аналіз джерел на електронних і паперових носіях, результати експериментальної роботи уможливають висновок про те, що розробка концептуальних основ формування організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів у ВНЗ передбачає взаємозв'язок таких складників:

– теоретичного складника, утвореного сукупністю закономірностей і відповідних їм принципів формування організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів (зовнішніми закономірностями обумовленості й принципами безперервності та динамічності; внутрішніми атрибутивними закономірностями і принципами поліфункціональності та комплексності; внутрішніми закономірностями ефективності та принципами адаптивності й гнучкості), а також понятійно-термінологічним апаратом, який розкриває зміст базових понять (загальних, спеціальних, основних, додаткових) і забезпечує однозначність в інтерпретації контекстуально розгорнутих теоретичних положень;

– методологічного складника, вираженого в двох аспектах: змістовому (андрагогічний, аксіологічний, культурологічний, акмеологічний, антропологічний підходи), що має спрямованість на вивчення найбільш суттєвих ознак процесу формування і розвитку організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів, і процесуальному (особистісно-діяльнісний, людино центричний, системно-синергетичний підходи), що визначає психолого-педагогічний механізм і процедури здійснення даного процесу у педагогічному процесі ВНЗ;

– методичного складника, який передбачає специфіку добору форм, методів, засобів формування й розвитку організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів, інтеграцію теоретико-методологічного, змістово-сміслового, організаційно-діялісного, інтегративно-оцінного аспектів формування й розвитку організаційної культури.

Поліаспектність висвітлення концептуальних засад формування організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів зокрема забезпечило використання методів наукового дослідження (аналіз нормативних документів, філософської, економічної, соціологічної і психолого-педагогічної літератури, понятійно-термінологічний аналіз базових визначень дослідження, системний аналіз; анкетування, тестування, вивчення продуктів діяльності вчителів початкових класів, педагогічна експертиза, методи математичної статистики та ін.).

Провідна ідея нашого дослідження, основні положення авторської концепції втілено у загальній гіпотезі наукового пошуку. Відповідно до неї, забезпечити ефективність формування організаційної культури як складової професійно-педагогічної культури майбутнього вчителя початкових класів можна на основі розробки і впровадження педагогічної системи, яка охоплює цільовий, змістовий, технологічний й оцінно-результативний блок та забезпечує реалізацію комплексу педагогічних умов, проаналізованих вище.

Висновки. Розроблені нами концептуальні засади формування організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів можуть бути використані при створенні навчальних планів і програм для студентів педагогічних ВНЗ у процесі їх підготовки до класного керівництва, для курсів підвищення кваліфікації у системі післядипломної освіти, а також для розробки інноваційної методології створення варіативної частини стандартів вищої педагогічної освіти України, яка базується на компетентнісному підході до формування змісту сучасної вищої освіти. Окрім цього, результати цього етапу дослідження у прогностичному контексті можуть бути використані за певних умов у підготовці вчителів за іншими спеціальностями у системі неперервної педагогічної освіти.

Використані джерела

1. Вербицкий А.А. Новая образовательная парадигма и контекстное обучение: Монография / А.А. Вербицкий. – М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 1999. – 75 с.
2. Володько В.М. Основні компоненти загальнопедагогічної підготовки майбутнього вчителя / В.М. Володько [Електронний ресурс]. – URL: 14.07.2014 <http://esteticamente.ru/portal/soc_gum/pspo/2001_3_1/doc_pdf/volodko.pdf>. – Загол. з екрану. – Мова укр.
3. Концепція інтелектуального розвитку дорослих у віртуальному освітньому просторі // Технології розвитку інтелекту. – 2012. – Т. 1. – № 3 [Електронний ресурс]. – URL: 3.08.2014 <<http://www.newlearning.org.ua/content/koncepciya-intelektualnogo-rozvitku-doroslih-u-virtualnomu-osvitnomu-prostori>>. – Загол. з екрану. – Мова укр.
4. Про введення в дію переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційними рівнями спеціаліста і магістра, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 787: наказ МОН України від 9 листопада 2010 р. № 1067 [Електронний ресурс]. – URL: 3.08.2014 <http://inforesurs.gov.ua/uploads/files/1341211318_1067.pdf>. – Загол. з екрану. – Мова укр.
5. Хмель Н.М. Формування психологічної готовності майбутніх педагогів до роботи в умовах соціально-економічних змін: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.10 / Наталія Миколаївна Хмель. – К., 2011. – 22 с.
6. Хомич Л.О. Система психолого-педагогічної підготовки вчителя початкових класів: автореф. дис. ... докт. пед. наук: 13.00.04 / Л.О. Хомич. – К., 1999. – 35 с.
7. Чайка В.М. Основи дидактики / В.М. Чайка. – К.: Академвидав, 2011. – 240 с.
8. Янкович О.І. Формування професійно-педагогічної культури майбутнього вчителя в процесі вивчення педагогічних дисциплін / О.І. Янкович // Формування професійної культури вчителя в контексті інтеграції України в європейський освітній простір: матеріали регіон. наук.-практ. семінару, 22-23 трав. 2007 р. / За ред. Г.В.Терещука. – Тернопіль: ТНПУ, 2007. – С. 10-13.

Tereshchenko A.

CONCEPTUAL FOUNDATIONS OF ORGANIZATIONAL CULTURE OF THE FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS

The paper substantiates the conceptual foundations of organizational culture of the future primary school teachers in high school. It is noted that the proposed conceptual bases can be used for the development of training plans and programs for future teachers during their preparation for classroom management, training courses, to develop an innovative methodology to creating the variable part of the standards of higher pedagogical education of Ukraine.

Key words: *organizational culture of the future primary school teacher, conceptual framework, culture, training teachers.*

Стаття надійшла до редакції 27.10.2014